

Sutrikusios raidos vaikų
konsultavimo skyrius

REKOMENDACIJOS

VAIKŲ, TURINČIŲ ĮVAIRIAPUSIŲ RAIDOS SUTRIKIMŲ,

NUOTOLINIAM UGDYMUI

REKOMENDACIJOS VAIKŲ, TURINČIŲ ĮVAIRIAPUSIŲ RAIDOS SŪTRIKIMŲ, NUOTOLINIAM UGDYMIUI

Lietuvoje paskelbus karantiną dėl koronaviruso (COVID-19) plitimo ir sustabdžius ugdymo procesą, darželiuose bei mokyklose keičiasi visų ugdymo įstaigos bendruomenės narių veiklos organizavimo būdai.

Nuotolinis ugdymas daugeliui ugdymo įstaigų yra nauja darbo organizavimo forma. Tinkamai pasiruošus, bendradarbiaujant galima sukurti efektyvią virtualaus ugdymo(si) erdvę.

Ugdymo programose bei Švietimo pagalbos teikimo planuose išsikelti tikslai ir uždaviniai gali būti koreguojami, atsižvelgiant į vaikų, turinčių įvairiapusių raidos sutrikimų, gebėjimus bei kylančius sunkumus nuotolinio ugdymo(si) metu.

Organizuojant nuotolinį ugdymą vaikams, turintiems įvairiapusių raidos sutrikimų, rekomenduojame atkreipti dėmesį į keletą aspektų:

1. Pasiruošimas ugdymui nuotoliniu būdu.

Ugdymo(si) nuotoliniu būdu procesą organizuokite remdamiesi vaiko stipriosiomis pusėmis (gebėjimai, įgūdžiai, savarankiškumas, dėmesio išlaikymo lygis, domėjimosi sritys ir kt.).

Supažindinkite šeimą su ugdymo(si) nuotoliniu būdu ypatumais, pasiūlykite naudoti socialines istorijas paaiškinant vaikams nuotolinio ugdymo(si) esmę ir jo skirtumus nuo tradicinio ugdymo(si), padedant įveikti stresą ir nerimą (žr. Priedai). Sudarykite vaiko šeimai tvarkaraštį (žr. Priedai), nurodykite sinchroninių užsiėmimų laiką, parenkite priminimus apie užduočių atlikimo tvarką, žingsnius bei terminus.

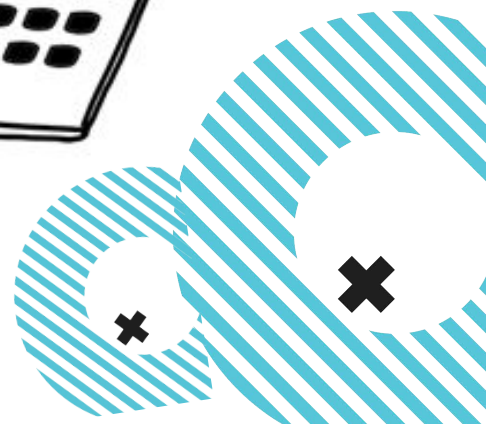

2. Mokytojo pasirengimas ugdymo(si) veiklai nuotoliniu būdu:

- iš anksto pasiruoškite mokomąją medžiagą;
- bendraudami su vaikais atkreipkite dėmesį į savo kūno kalbą, elkitės natūraliai;
- aiškiai apibrėžkite ir vizualiai pateikite lūkesčius bei ugdymo(si) nuotoliniu būdu tvarkas bei taisykles;
- aiškiai apibrėžkite tikėtinus mokymosi rezultatus ir užduoties atlikimo datą (pvz., vaikas atsakys į 3 teksto suvokimo klausimus, sakinyje įrašys 3 žmonių vardus ir pan.);
- pamokos medžiagą sugrupuokite taip, kad vaikas įgytų mokymosi patirties (pvz., išdėstykite veiklos medžiagą vaikui nuspėjama tvarka);
- parenkite garso įrašus su užduočių instrukcijomis ir jų atlikimo žingsniais (pagal poreikį);
- pagalvokite apie atgalinį ryšį su vaiku (pokalbis telefonu, garso ar vaizdo įrašai).

3. Bendradarbiavimas su šeima.

Pasirūpinkite, kad vaiko šeima turėtų visas ugdymui(si) nuotoliniu būdu reikalingas priemones. Nuspręskite, kokią ugdymo(si) aplinką/platformą naudosite.

Svarbu:

- su šeima aptarti pagalbos vaikui formas ir būdus;
- supažindinti šeimos narius su naudojimosi mokymosi aplinka ypatumais, taisyklėmis;
- padėti tėvams pasirengti vizualią dienotvarkę (žr. Priedai);
- konsultuoti tėvus, kaip parengti dienotvarkę ir jos laikytis namuose;
- priminti tėvams apie pagalbos vaikui namuose grafiką (pvz., kas ir kada padės vaikui bendrų ir individualių nuotolinių veiklų metu (mama, tėtis, vyresnis brolis/sesuo, seneliai));
- aptarti ir aiškiai nustatyti bendradarbiavimo su šeima formas bei laiką (nurodykite, koku laiku ir kokiomis priemonėmis būsite pasiekiami iškilus klausimams, sunkumams);
- patarti šeimai, kaip namų sąlygomis galima įgyvendinti Švietimo pagalbos teikimo plane numatytus tikslus bei uždavinius (pvz., įvardinkite tikslą ir iliustruokite pavyzdžiu, pasidalinkite naudingomis nuorodomis);
- pasiūlyti šeimai įvairių vaiko pažangos fiksavimo formų (pvz., įrašyti užsiėmimą su vaiku namie, užrašų knygelėje ar telefone fiksuoti vaiko pasiekimus, periodiškai jais dalintis su pedagogu);
- aptarti atsiskaitymo formas (pvz., teksto skaitymas telefonu, vaizdo įrašas ar tiesioginė transliacija);
- išsiaiškinti šeimos lūkesčius ir išgirsti šeimos rūpesčius organizuojant ugdymą nuotoliniu būdu namuose.

4. Nuotolinio įtraukiojo ugdymo įgyvendinimas.

Išsiaiškinus priimtinausią ugdymo(si) formą, svarbu pagal galimybes įtraukti vaiką į tiesioginį ugdymo(si) nuotoliniu būdu procesą, t. y.:

- užtikrinti, kad vaikas palaikytų pastovų ryšį su klasės draugais;
  - siekti, kad vaikas dalyvautų pamokoje, iš anksto apgalvoti veiklas ir užduotis;
  - taikyti įvairias pagalbines priemones bei formas raštingumui ir bendravimo įgūdžiams formuoti (žinutės, įrašyti pranešimai, elektroniniai laiškai ir pan.).
-

5. Nuotolinio ugdymo(si) organizavimas.

Organizuodami ugdymą(si) nuotoliniu būdu:

- naudokite nuotolinės veiklos ar nuotolinio mokymosi tvarkaraščius (žr. Priedai);
- paruoškite mokomąją medžiagą su aiškiai išdėstytomis instrukcijomis, naudokite paveikslėlius veiklų sekoms vaizduoti;
- naudokite korteles “Pirma – tada”, “Aš renkuosi” (žr. Priedai);
- sudarykite alternatyvių užduočių virtualioje erdvėje sąrašą bei užtikrinkite prieigą;
- įrašykite trumpus vaizdo mokymus apie mokymosi strategijas ar užduočių atlikimo žingsnius;
- suteikite vaikams papildomo laiko užduotims atlikti.

Rengdami ugdymo turinį, atsižvelkite į tai, pagal kokią programą ugdosi vaikas.

Jei vaikas ugdosi pagal Bendrąsias programas, pateikiamos užduotys turi atitikti programos keliamus tikslus bei uždavinius.

Jei vaikas mokosi pagal pritaikytą Bendrąją programą, organizuodami ugdymo procesą užtikrinkite, kad:

- vaikas dalyvautų bendroje nuotolinėje klasės veikloje;
- teminiu požiūriu mokytųsi to paties (skirtųsi tik nagrinėjamo dalyko apimtis, užduočių kiekis, pateikimo būdai bei atsiskaitymo formos (pvz., teksto skaitymas telefonu, vaizdo įrašas ar tiesioginė transliacija).

Jei vaikas mokosi pagal individualizuotą programą, organizuodami ugdymą(si) nuotoliniu būdu atsižvelkite į:

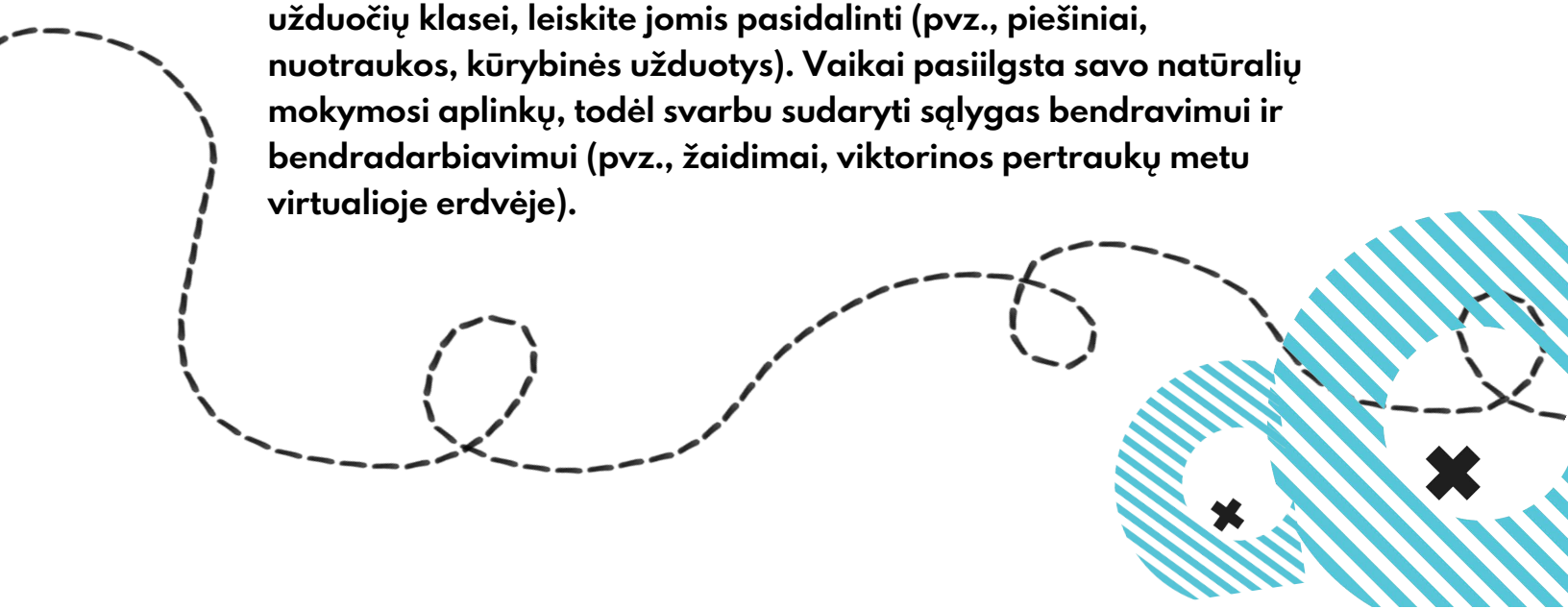
- programoje numatytus tikslus bei uždavinius;
  - remkitės Švietimo pagalbos plane numatytomis rekomendacijomis bei, esant poreikiui, pritaikykite jas pasikeitus ugdymo(si) sąlygoms;
  - skirkite dėmesio ir daugiau laiko jau turimų gebėjimų puoselėjimui, praktiniam žinių pritaikymui namų aplinkoje, kartojimui.
-

6. Universalaus dizaino mokymui(si) principų taikymas.

Organizuojant nuotolinio ugdymo(si) procesą, svarbu vadovautis universalaus dizaino mokymui(si) principais:

- **Kiekvienas vaikas yra skirtingas.** Rengdami pamokos medžiagą, įvertinkite pasikeitusią mokymosi aplinką bei vaikų mokymosi galimybes.
- **Pagalbinių priemonių pasirinkimas.** Rengdami mokymosi užduotis pagalvokite apie tai, kad vaikas galėtų naudoti kuo daugiau ir įvairesnių priemonių užduočiai atlikti (pvz., nuspalvinti, iškirpti ir priklijuoti). Aptarkite su tėvais, kokių priemonių gali prireikti vaikui užduotims atlikti, ar jos bus pasiekiamos vaiko aplinkoje. Kai vaikui reikalingos alternatyviosios komunikacijos priemonės (simboliai, gestai, komunikatoriai), kartu su tėvais pasirinkite, kad vaikui jos būtų prieinamos.
- **Leiskite vaikams pasirinkti užduotis, atsiskaitymo būdus.** Pamokų metu įtraukite kūrybines, linksmas užduotis pramogai. Tai sumažins įtampą, sudarys tinkamas sąlygas mokymuisi. Sudarykite pasirinkimų lenteles.
- **Paruoškite mokymo medžiagą keliais būdais.** Mokymosi turinys turi būti prieinamas kiekvienam. Ruošdami užduotis konsultuokitės su specialistais, supažindinkite tėvus su užduočių atlikimo instrukcijomis bei vizualinėmis priemonėmis.
- **Sudarykite vaikams sąlygas kurti ir dalintis.** Parenkite bendrų užduočių klasei, leiskite jomis pasidalinti (pvz., piešiniai, nuotraukos, kūrybinės užduotys). Vaikai pasiilgsta savo natūralių mokymosi aplinkų, todėl svarbu sudaryti sąlygas bendravimui ir bendradarbiavimui (pvz., žaidimai, viktorinos pertraukų metu virtualioje erdvėje).

7. Asmeninio ryšio palaikymas.

Palaikykite asmeninį kontaktą su vaiku. Paraginkite tai daryti ir kolegas. Tai gali būti vaizdo pranešimai, elektroniniai laiškai ar internetiniai atvirukai, telefono skambučiai. Tai padės vaikui išlaikyti ryšį su ugdymo įstaiga bei neatitolti nuo pedagogo.

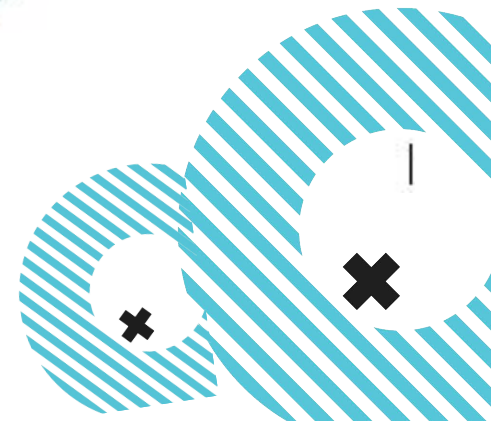
8. Veiklos įsivertinimas.

Dirbant nuotoliniu būdu labai svarbu bendrauti su tėvais, išgirsti jų refleksijas bei sužinoti vaiko ir šeimos savijautą, taip pat - dalintis Jums kylančiais iššūkiais. Dalijimasis patirtimi ir įžvalgomis su kolegomis padės rasti naujų idėjų ar sprendimų.

Naudingos nuorodos apie nuotolinio darbo organizavimą:

- <http://www.nuotolinisugdymas.lt>
- <http://www.svietimonaujienos.lt/ikimokyklinis-ir-priesmokyklinis-ugdymas-nuotoliniu-budu-patarimai-mokytojams-ir-tevams/>
- <https://sites.google.com/itc.smm.lt/nuotolinis/naujienos>
- https://www.smm.lt/uploads/documents/ISAK%2Bdel%2Bnuotolinio%2Bmokymo_03_16.pdf

NUOTOLINĖS VEIKLOS TVARKARAŠČIAI

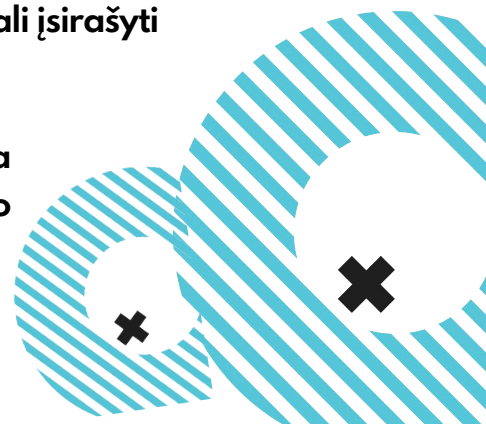
Siekiant užtikrinti nuoseklų ir efektyvų vaikų, turinčių įvairiapusių raidos sutrikimų, nuotolinį ugdymą(si), svarbu naudoti vaizdinę dienos struktūrą – pamokų tvarkaraštį (žr. Priedai). Vizualius tvarkaraščius gali naudoti tiek ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai, tiek mokytojai, tiek švietimo pagalbos bei kiti specialistai. Tvarkaraščiai gali tapti ir puikia pagalbine priemone ne tik vaikams, turintiems įvairiapusių raidos sutrikimų, tačiau ir jų klasės draugams. Be to, vizualiai ir nuosekliai pateikiama informacija gali labai padėti tėvams, kuriems šioje situacijoje tenka tikrai svarbus mokytojo/padėjėjo vaidmuo.

Nuotolinės veiklos tvarkaraštis ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams

1. Tvarkaraščio viršuje nurodykite dienos ar savaitės temą, tikslą.
2. Veiklos aprašyme tėvams pateikite nuorodas, kuriose galima rasti įdomias, pritaikytas mankštas, mokomuosius filmukus ar pačių pedagogų filmuotą vaizdo medžiagą. Nurodykite, kokias užduotis kartu su tėvais ar savarankiškai vaikas turi atlikti.
3. Kartu su tvarkaraščiu tėvams nusiųskite ir reikiamas atlikti rankos lavinimo, skaičiavimo ar kitas užduotis arba susitarkite su visos grupės tėvais, kokią papildomą medžiagą naudosite (pvz., amžių atitinkančių užduočių aplankai).
4. Tvarkaraštį tėvams galite siųsti kasdien arba parenkite tvarkaraštį savaitei į priekį, kad tėvai turėtų laiko pasiruošti reikalingas priemones.
5. Nenurodykite tikslaus veiklos laiko, leiskite tėvams savarankiškai spręsti, kada atlikti užduotis (išskyrus vaizdo skambučius ar kitą tiesioginį bendravimą su pedagogu), nes kiekviena šeima gyvena skirtingu ritmu. Jei yra poreikis, veiklos laiką tėvai gali įsirašyti individualiai.

Pateiktas nuotolinės veiklos tvarkaraštis yra pavyzdys, t.y. tvarkaraštį sudaryti galite pagal savo organizuojamą veiklos struktūrą ar rutiną.

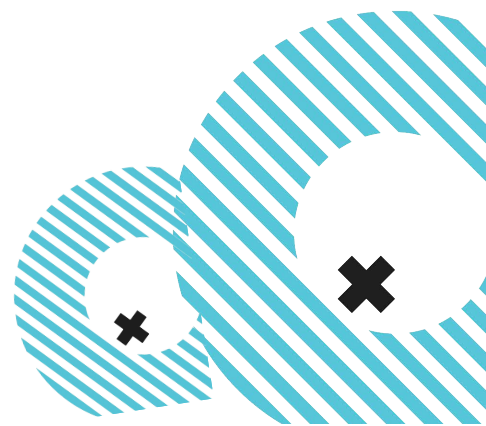
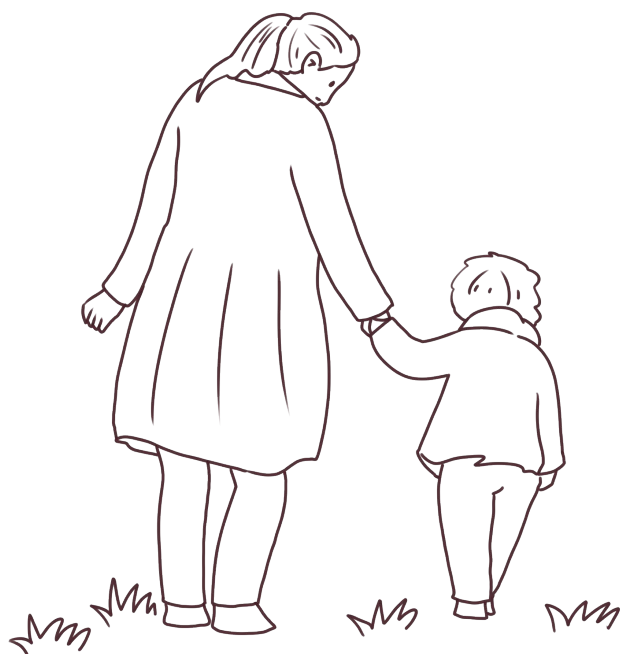

REKOMENDACIJOS TĒVAMS

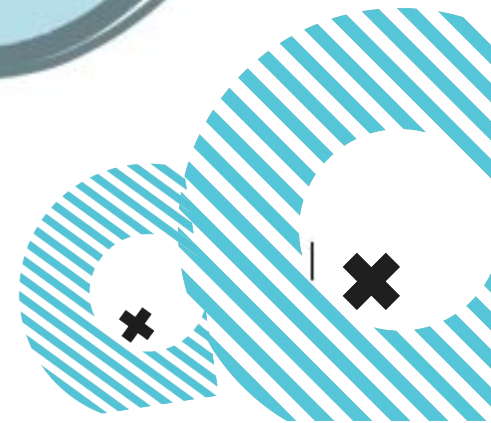
Organizuoiant nuotolinį ugdymąsi, tėvams rekomenduojama atlikti šiuos žingsnius:

- Paaiškinkite vaikui, kodėl organizuojamas nuotolinis ugdymas ir kaip jis vyks. Įtraukite į vaiko dienotvarkę ir kiekvieną rytą skaitykite socialines istorijas “Apie mokyklą”/ “Apie darželį” ir “Apie karantiną” (žr. Priedai).
- Kartu su vaiku sudarykite vizualią dienotvarkę ir jos laikykitės. Svarbu, kiek įmanoma mažiau keisti nusistovėjusią rutiną, pvz., jei vaikas įpratęs dirbti tam tikromis valandomis, jas išnaudokite mokymuisi. Nustatykite aiškias ribas, kada yra laikas darbui, poilsiui, žaidimams, buities darbams.
- Padėkite vaikui pasiruošti kuo įprastesnę ugdymosi aplinką – pašalinkite trukdžius (išjunkite televizorių, nenaršykite telefone ir pan.). Jei įmanoma, sudarykite sąlygas vaikui dirbti atskiroje patalpoje, kur jo netrukdytų kiti šeimos nariai.
- Padėkite vaikui pasiruošti reikalingas ugdymosi priemones – kompiuterį, planšetę ar telefoną, vadovėlius, pratybas ir kitas reikalingas priemones.
- Su pedagogais išsiaiškinkite, kokia nuotolinio mokymosi platforma bus naudojama, išmokite ja naudotis bei išmokykite vaiką.

-
- Naudokite pedagogų ar pačių parengtus nuotolinės veiklos ar nuotolinio ugdymosi tvarkaraščius – tai pagalba ne tik Jūsų vaikui, bet ir Jums.
  - Nuolat konsultuokitės su ugdymo įstaigos ar pedagoginės psichologinės/švietimo pagalbos tarnybos specialistais apie galimybes teikti švietimo pagalbą nuotoliniu būdu ar patiems namuose.
  - Išnaudokite šį laiką savarankiškumo įgūdžių, tokių kaip naudojimasis stalo įrankiais, tvarkos laikymasis, stalo serviravimas, higiena, namų ruoša, maisto gaminimas, formavimui.
  - Mokykite vaiką laikytis karantino nurodymų: tinkamai plautis rankas, dėvėti apsauginę veido kaukę, vengti kontakto, dezinfekuoti paviršius (žr. Priedai).
  - Laikydami visi karantino nurodymų, sudarykite sąlygas vaikui saugiai būti gryname ore, aktyviai pajudėti (išeikite į lauką, kai mažiau žmonių, vykite pasivaikščioti į mišką ir pan.).

Naudingos nuorodos:

- https://www.egu.lt/mokymas/nuotolinis-mokymas-kaip-isgyventi-tevams-2541.html?fbclid=IwAR3bmLBk9WnllNb13VPOMUqB_U9ajmKDlslsb_7c4TUIJmT3HP4K5oJBwws#203530
  - <http://vilniausppt.lt/2020/03/24/naudinga-informacija-karantino-metu/>
-

POZITYVAUS ELGESIO PALAIKYMŲ IR INTERVENCIJOS SISTEMOS PRINCIPAI

Lietuvoje paskelbus karantiną dėl koronaviruso (COVID-19) plitimo, ugdymo įstaigos susiduria su naujais iššūkiais ne tik organizuojant ugdymo procesą, bet ir pokyčiais visuomenėje, tokiais kaip socialinis nepakantumas, auganti įtampa. Svarbu ieškoti būdų ir formų kaip spręsti šiuo metu kylančias problemas. Vienas iš Pozityvaus elgesio palaikymo ir intervencijos sistemos (angl. PBIS) principų yra sutelkti dėmesį į socialinių įgūdžių formavimą bei nuostatų keitimą. Žemiau pateiktos rekomendacijos, kurias pedagogai gali pritaikyti ugdymo(si) nuotoliniu būdu laikotarpiu.

Mokykite vaikus higienos rutinų ir skatinkite jų laikytis.

Supažindinkite vaikus su prevencinėmis veiklomis: rankų plovimu (20–30 sekundžių), veido nelietimu rankomis, medicininės kaukės užsidėjimu, saugaus atstumo laikymusi, bendro naudojimo daiktų dezinfekavimu. Šių naujų įgūdžių galime mokyti mokyklose, darželiuose, šeimose pasitelkdami socialines istorijas, veiklų sekas, taikydami vizualines priemones.

Užtikrinkite pagalbos tęstinumą.

Mokydami nuotoliniu būdu kurkite palaikymo sistemą: vaikai jaudinasi dėl pasikeitusios situacijos, pokyčių. Ieškokite individualių būdų, kaip su vaikais pasikalbėti apie nerimą. Kai kurie vaikai gyvena pas senelius, neturi tėvų, kurie padėtų. Kai kurie vaikai neturi savarankiško mokymosi įgūdžių. Įsitikinkite, kad kiekvienas vaikas turi galimybę naudotis internetu bei tinkamą priemonę mokytis namuose (planšetę, nešiojamą kompiuterį). Nuotoliniu būdu organizuokite mažų grupių ar individualų darbą su švietimo pagalbos specialistais, paruoškite socialinių istorijų apie stresą ir jo įveikimo strategijas.

Pabrėžkite pagarbą ir bendruomenės jausmą.

Dėl pandemijos visuomenėje kyla neapykantos kitiems protrūčiai. Mokykite ir stiprinkite tinkamą elgesį apie tai, kaip reaguoti į netinkamą kitų elgesį. Sukurkite socialinių istorijų apie tinkamą elgesį bei lūkesčius kitų žmonių atžvilgiu.

Palaiykite ir įtraukite šeimas.

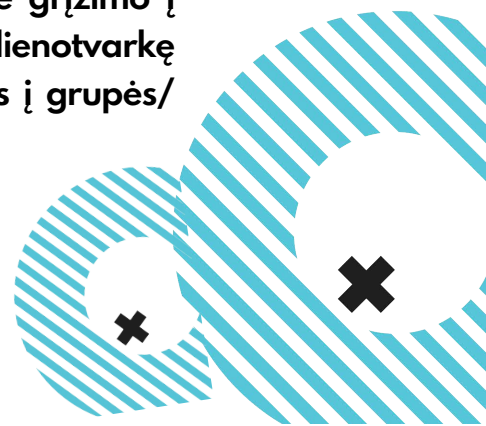
Bendraukite su šeimomis, dalinkitės informacija apie prevencines strategijas. Skatinkite šeimas vaikus namuose mokyti naujų įgūdžių, sudaryti sąlygas juos pritaikyti natūralioje aplinkoje. Raginkite rūpintis sveikata ir sauga - likti su vaiku namuose, jei jis serga, bei paisyti karantino nurodymų. Aprūpinkite šeimas socialinėmis istorijomis, vizualinėmis priemonėmis apie naujų įgūdžių mokymą karantino metu.

Mokykitės organizuoti veiklas pasikeitus situacijai.

Mokykla vaikui - saugi vieta, kurioje turtingos mokymo ir socialinės aplinkos. Esant karantinui, įprastinės veiklos nutrūksta. Apsvarstykite, kaip nuotoliniu būdu organizuoti veiklas: reguliariai bendraukite su šeimomis, sinchroniniu būdu organizuokite bendras veiklas su bendraamžiais, teikite pagalbą vaikui, šeimai telefonu pagal ugdymo įstaigos numatytą nuotolinio darbo planą.

Prisiminkite, kad sveikata ir saugumas yra prioritetas.

Viruso rizikai sumažėjus, būtinai pagalvokite apie naujas darželio, mokyklos, šeimos taisykles. Siekite, kad ugdymosi aplinka būtų saugi. Sukurkite socialinę istoriją apie grįžimo į ugdymo įstaigą tvarką, vizualiai sustiprinkite vaiko dienotvarkę (žr. Priedai), įtraukite jau įtvirtintas higienos rutinas į grupės/klasės kasdienes veiklas/rutinas.

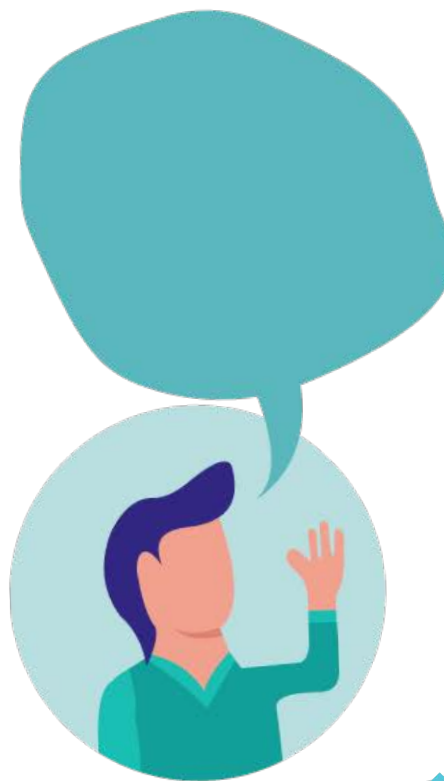

SOCIALINĖS ISTORIJOS

Socialinė istorija – vienas iš socialinių įgūdžių formavimo metodų, kurį sukūrė amerikiečių specialioji pedagogė Carol Gray. Taikant šį metodą kuriamos trumpos istorijos, aprašančios: a) socialinę situaciją, kuri yra konkrečiam asmeniui sudėtinga, b) atitinkamą reakciją, kurios iš jo laukiama šioje situacijoje, c) priežastį, dėl ko laukiama būtent tokios reakcijos ir d) teigiamą poveikį šią reakciją pasirinkusiam asmeniui ir aplinkiniams žmonėms. Istorijos gali būti papildomos piešiniais ir paveikslėliais, palengvinančiais teksto suvokimą.

Šias istorijas skaityti reikia iškart prieš veiklos ar situacijos, keliančios vaikui sunkumų, pradžią.

Visus priedus rasite Sutrikusios raidos vaikų konsultavimo skyriaus internetiniame tinklalapyje adresu:

www.srvks.lt

Rekomendacijas rengė
Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centro
Sutrikusios raidos vaikų konsultavimo
skyriaus specialistai
2020 m.

Sutrikusios raidos vaikų
konsultavimo skyrius

